

ВИВЧЕННЯ ЗВЕРТАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ОК «КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Касьянович Мар'яна

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
сп. Середня освіта (українська мова і література),
факультету української та іноземної філології,
Університету Григорія Сковороди в Переяславі,*

Науковий керівник:

Чубань Тетяна

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри української лінгвістики і
методики навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі,
м. Переяслав*

Курс «Культура української мови» є одним з ключових курсів в освітніх програмах, знання якого допомагає у професійному та особистісному зростанні здобувачам різних спеціальностей. Метою ОК «Культура української мови», як розділу сучасної гуманітарної сфери знань, є узагальнити лінгвістичні, психологічні, філософські, логічні та інші підходи до культури живої людської мови у написанні та спілкуванні.

Навчальна програма курсу має різні способи реалізації для викладу теоретичного та практичного матеріалу. В теоретичну частину подачі навчального матеріалу входять загальновідомі методи – лекції, бесіди, дискусії тощо. В практичну частину – практичні завдання (наприклад: робота з текстами), різноманітні вправи (групові, фронтальні), самостійна робота тощо.

Теоретична частина містить інформацію, спрямовану на розширення знань здобувачів, збагачення словникового запасу та настанови і рекомендації для формування чистого мовлення молодих людей. Правильний вибір інформації та чітко продумана подача має велика значення для всіх учасників навчального процесу; викладач може краще зрозуміти, яким об'ємом знань володіють його студенти й матиме більше інформації, яка стане у нагоді для планування подальших занять.

Практична частина вводиться після надання викладачем необхідного мінімуму інформації про культуру мови студентам. Під час практичних занять педагог має краще розуміння здібностей здобувачів, тобто вже можна передбачити результати перших занять і відслідковувати прогрес

здобувача освіти під час проходження навчання на цьому етапі даного курсу.

Звертання є однією з наскрізних тем практичних занять ОК «Культура української мови». Практичне застосування звертань відбувається незалежно від теми практичного заняття, супроводжує здобувачів освіти протягом усього проходження курсу. Взаємодія викладача і студента відбувається і з допомогою звертання під час кожного заняття, то ж це робить цю тему наскрізною.

Тема звернення є актуальною темою, тож завдання для занять, як правило, підбираються з опорою на результати теоретичних занять зі студентами та попередніх практичних. Процес виконання завдань, від пояснення виконання до перевірки результатів, перехід між завданнями та вербальне оцінювання під час підведення підсумків результатів завдання – це все супроводжуються звертанням.

Виділення цієї теми в окреме заняття допомагає здобувачам освіти краще пропрацювати помилки, які автоматично можуть бути допущені при веденні усного та писемного мовлення.

Вміння правильно використовувати звернення в мовленнєвій діяльності показує опонентам рівень володіння такими ключовими аспектами культури мови як: мовний етикет (коректність, субординація), граматична правильність (дотримання мовної норми), стилістичне забарвлення (висловлення думок-аргументів відповідно до теми) та естетична виразність (артистизм, емпатія).

Дотримання перелічених вище аспектів під час використання звернення в мові позитивно впливає на розвиток комунікативних умінь та навичок ефективного і тактовного спілкування незалежно від позиції особистості в спілкуванні з опонентом (-ами).

Опрацювання теми допомагає розвитку культурного світогляду особистості, що сприяє розвитку її мовної картини світу. В свою чергу це сприяє створенню позитивної атмосфери в колективі та сприяє появі хорошої репутації.

Майстерне володіння звертанням найчастіше свідчить про хорошу красномовність, що є одним з найперших нюансів на що звертають увагу при вербальній комунікації чи роботі з продуктами авторської діяльності.

Завданням практичного заняття можна вважати також допомогу здобувачам освіти в покращенні уваги під час спілкування в різних стилях мовлення для зменшення кількості помилок в різних особистісних соціальних взаємодіях особистості, що включають в себе живе та писемне спілкування. При зменшенні помилок в вимові, можна очікувати на зменшитися кількість помилок при написанні текстів, в яких, як правило, рідше зустрічаються помилки при звертанні завдяки більшій уважності авторів письмових текстів до мовних норм та правил правопису.

Пропонуємо таку тему і план практичного заняття.

Тема: Функції спілкування

План

1. Особливості мовленнєвого спілкування. Форми звертань.
2. Спілкування і комунікація. Типи спілкування. Основні закони спілкування.
3. Відмінності спілкування людей і тварин.
4. Спілкування як діяльність. Особливості міжособистісного спілкування.

Очікуваним результатом після завершення проходження даної теми можемо визначити максимальну близькість усного та писемного мовлення особистості, що пройшла дану тему з хорошим результатом, до літературної мови. Здобувачам дають завдання виконати тести типу:

Можна вважати, що успішне проходження практичного застосування звертань може допомогти в покращенні володіння мовою шляхом концентрації уваги на ній та викоріненню «слів-паразитів» із повсякденного спілкування.

Отже, можна зробити висновок, що вивчення звертання на практичних заняттях освітнього компонента «Культура української мови» має позитивний вплив на розвиток культурного розвитку особистості не залежно від зовнішніх та внутрішніх чинників; сприяє розвитку мовної картини світу та набуванню хорошого комунікативного досвіду здобувачем освіти, який прикладає зусилля для засвоєння даної теми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови: навч. посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
2. Чубань Т. В. Розмаїття звертальних форм у текстах українських народних пісень. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 26. Том 2. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 20-24.